

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

NGUYỄN THI HOÀNG OANH

HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT
CHI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH PHÚ YÊN

Chuyên ngành: Kế toán
Mã số: 60.34.30

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN TRỊ KINH DOANH

Đà Nẵng - Năm 2012

Công trình được hoàn thành tại
ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. Trương Bá Thanh

Phản biện 1: TS. Đoàn Ngọc Phi Anh

Phản biện 2: TS. Trần Thị Cẩm Thanh

Luận văn đã được bảo vệ trước Hội đồng chấm Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ Quản trị kinh doanh họp tại Đại học Đà Nẵng vào ngày 19 tháng 01 năm 2013

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

- Trung tâm thông tin-Học liệu, Đại học Đà Nẵng
- Thư viện trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Bảo hiểm xã hội là chính sách an sinh xã hội quan trọng trong hệ thống chính sách xã hội được Đảng và Nhà nước đặc biệt quan tâm. Con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực trong sự nghiệp công nghiệp hóa – hiện đại hóa, là yếu tố quan trọng nhất, có ý nghĩa quyết định trong quá trình phát triển đất nước, vì vậy việc chăm sóc sức khỏe và bảo đảm an sinh xã hội là một trong những nhiệm vụ hàng đầu của Đảng, Nhà nước và cộng đồng xã hội.

Chính sách bảo hiểm xã hội hiện nay được mở rộng đến mọi người lao động thuộc các thành phần kinh tế. Vì thế, số người lao động tham gia BHXH ngày càng gia tăng, tạo nên một lượng quỹ BHXH rất lớn. Đồng thời để đảm bảo việc chi trả kịp thời, chính xác, đúng đối tượng, tận tay cho người được hưởng cũng là một việc không mấy giản đơn.

Trong khi đó quá trình giải quyết chế độ chính sách của hệ thống BHXH còn quá lỏng lẻo, tạo nhiều khe hở để người sử dụng lao động và người lao động có cơ hội chiếm dụng một lượng quỹ khá lớn. Hiện nay hệ thống BHXH chưa kiểm soát được các khoản chi như: chi trả lương hưu và trợ cấp BHXH hàng tháng, chế độ ốm đau-thai sản-nghi dưỡng sức, chế độ bảo hiểm thất nghiệp, chế độ trợ cấp 1 lần, chi phí khám chữa bệnh ... làm thất thoát một lượng quỹ BHXH, quỹ BHYT rất lớn và tình trạng đó kéo dài rất nhiều năm qua.

Chính vì thế việc thiết lập và không ngừng hoàn thiện hệ thống kiểm soát trong quá trình quản lý và điều hành hoạt động là yếu tố cần thiết đối với đơn vị BHXH.

Việc dựa vào các lý thuyết hiện đại về kiểm soát để hoàn

thiện kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên là yêu cầu tất yếu và đây cũng chính là lý do tôi

chọn đề tài: Hoàn thiện kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên.

2. Mục tiêu nghiên cứu

- Hệ thống hóa cơ sở lý luận về kiểm soát chi BHXH
- Phân tích, đánh giá thực trạng kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên.
- Đề xuất giải pháp để hoàn thiện kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: tác giả tập trung nghiên cứu cơ sở lý luận về kiểm soát chi BHXH, thực trạng công tác kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên và vận dụng lý luận để hoàn thiện kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nghiên cứu đề tài là kiểm soát các khoản chi tại BHXH tỉnh Phú Yên.

4. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu để thực hiện luận văn, tác giả sử dụng phương pháp luận duy vật biện chứng và duy vật lịch sử.

Luận văn còn vận dụng các phương pháp phân tích, đánh giá, thu thập thông tin về các vấn đề, sự kiện và nêu lên ý kiến của bản thân.

5. Bộ cục đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, luận văn được kết cấu thành 3 chương

Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ KIỂM SOÁT CHI

Chương 2: THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT CHI BẢO HIỂM
XÃ HỘI TỈNH PHÚ YÊN

Chương 3: HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT CHI BẢO HIỂM
XÃ HỘI TỈNH PHÚ YÊN

6. Tổng quan tài liệu nghiên cứu

CHƯƠNG 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ KIỂM SOÁT CHI

1.1. ĐỊNH NGHĨA VÀ MỤC TIÊU KIỂM SOÁT

1.1.1. Định nghĩa

Kiểm soát là một phương tiện nhằm giảm thiểu những yếu tố gây tác động xấu tới hoạt động của một đối tượng nào đó.

1.1.2. Mục tiêu

Nhóm mục tiêu về hoạt động

Nhóm mục tiêu về báo cáo tài chính

Nhóm mục tiêu về sự tuân thủ

1.2. KIỂM SOÁT TRONG QUẢN LÝ

1.2.1. Bản chất, vai trò của kiểm soát

a. Bản chất của kiểm soát

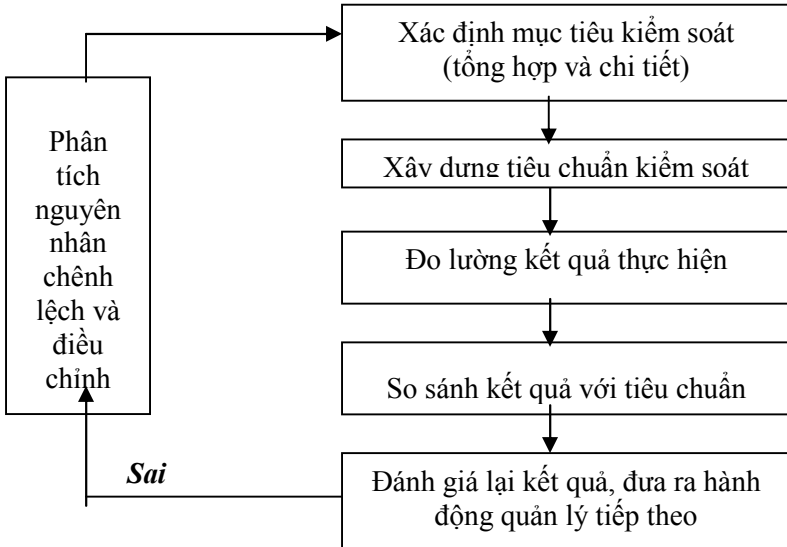
Bản chất của kiểm soát là việc thiết lập mục tiêu cần đạt đến, xây dựng các hoạt động và thủ tục để nắm bắt và điều hành hoạt động của đơn vị nhằm đảm bảo thực hiện được mục tiêu đã định.

b. Vai trò của kiểm soát

Vai trò của kiểm soát là giúp nhà lãnh đạo xem xét hoạt động của đơn vị trong quá trình quản lý của mình có những vấn đề gì cần phải giải quyết và tìm những biện pháp điều chỉnh phù hợp, kịp thời.

1.2.2. Phân loại kiểm soát

1.2.3. Quy trình kiểm soát

Sơ đồ 1.1: Trình tự của quy trình kiểm soát thể hiện

1.2.4. Mối quan hệ giữa kiểm soát và quản lý

Kiểm soát là một chức năng quan trọng không thể thiếu của quản lý và là một bộ phận chủ yếu trong quá trình quản lý nên kiểm soát có quan hệ mật thiết với quản lý.

1.3 HỆ THỐNG KIỂM SOÁT TRONG TỔ CHỨC

1.3.1. Môi trường kiểm soát

Môi trường kiểm soát phản ánh sắc thái chung của một tổ chức, chi phối ý thức về kiểm soát của mọi thành viên trong tổ chức và là nền tảng của các bộ phận khác trong hoạt động của tổ chức.

a. Môi trường bên trong

b. Môi trường bên ngoài

- Hệ thống luật pháp gồm các văn bản, quy định của Nhà nước và của Ngành đối với hoạt động của tổ chức như luật BHXH, luật BHYT, các thay đổi của chế độ kế toán...

- Sự kiểm tra, kiểm soát của các cơ quan chức năng như Chi cục thuế, cơ quan kiểm toán, thanh tra...

1.3.2. Hệ thống thông tin kế toán

Hệ thống thông tin kế toán trong một tổ chức gồm có đầu vào là các sự kiện kinh tế được thể hiện dưới dạng các nghiệp vụ kế toán, đầu ra là các báo cáo kế toán. Thông tin kế toán phải bảo đảm được kiểm soát chặt chẽ hệ thống chứng từ sổ sách và kiểm soát sự phê chuẩn đối với các nghiệp vụ. Quá trình của hệ thống là sự thu thập, ghi nhận, phân loại, tính toán, ghi chép và tổng hợp báo cáo những nghiệp vụ kinh tế, tài chính của tổ chức đó, bảo đảm chức năng thông tin cho hoạt động quản lý và còn kiểm soát nhiều mặt hoạt động khác của đơn vị.

1.3.3. Hoạt động kiểm soát

a. Các nguyên tắc kiểm soát

- Nguyên tắc phân công, phân nhiệm
- Nguyên tắc bất kiêm nhiệm
- Nguyên tắc ủy quyền và phê duyệt

b. Các thủ tục kiểm soát

- Phân chia trách nhiệm đầy đủ
- Kiểm soát vật chất
- Kiểm tra độc lập

1.4. KHÁI QUÁT VỀ BHXH

1.4.1. Khái niệm

BHXH là biện pháp Nhà nước sử dụng để đảm bảo thay thế hoặc bù đắp một phần thu nhập cho người tham gia bảo hiểm, khi họ gặp phải những biến cố rủi ro, sự kiện bảo hiểm làm suy giảm sức khỏe, mất khả năng lao động, mất việc làm, hết tuổi lao động, chết; gắn liền với quá trình tạo lập và sử dụng quỹ bảo hiểm xã hội.

1.4.2. Bản chất của BHXH

BHXH là những chính sách, chế độ do Nhà nước quy định để đảm bảo quyền lợi vật chất cho người tham gia BHXH. BHXH là một loại dịch vụ công, lấy hiệu quả xã hội làm mục tiêu hoạt động. BHXH hoạt động theo nguyên tắc lấy số đông bù số ít, chia sẻ rủi ro, là quá trình phân phối lại thu nhập giữa những người tham gia BHXH theo xu hướng có lợi cho những người gặp phải những rủi ro trong lao động và đời sống xã hội.

1.4.3. Quỹ BHXH

Quỹ BHXH là một quỹ tiền tệ tập trung, được hình thành từ đóng góp của các bên tham gia BHXH và các nguồn thu khác, sử dụng để bù đắp hoặc thay thế thu nhập cho người tham gia bảo hiểm khi họ gặp phải những biến cố rủi ro, sự kiện bảo hiểm; nhằm ổn định đời sống cho họ và gia đình họ, góp phần đảm bảo an toàn xã hội và phát triển kinh tế của đất nước.

1.4.4. Nội dung chi

- Chi từ nguồn Ngân sách nhà nước cho người hưởng các chế độ BHXH trước ngày 1/1/1995

- Chi từ nguồn quỹ BHXH cho người hưởng các chế độ BHXH từ ngày 1/1/1995

- Chi từ nguồn quỹ KCB

- Chi quản lý bộ máy

1.4.5. Nội dung kiểm soát chi

a. Kiểm soát dự toán chi

* Lập kế hoạch chi

- Quy trình lập kế hoạch

- Phê duyệt kế hoạch

- Xác định kinh phí được quyết toán

+ Đối với các khoản chi: Chi từ nguồn ngân sách nhà nước, chi từ nguồn quỹ BHXH, chi từ nguồn quỹ khám chữa bệnh: các khoản chi này phải căn cứ vào số chi thực tế phát sinh và phải chi đúng, chi đủ. Nếu vượt kế hoạch cần thuyết minh nguyên nhân số thực tế > số kế hoạch và quyết toán theo số thực tế phát sinh.

+ Đối với chi quản lý bộ máy: các khoản chi này được thanh toán theo chi phí thực tế phát sinh nhưng theo qui chế của ngành và không được vượt quá số dự toán đã phê duyệt.

* Kiểm soát tổ chức

Hoạt động kiểm soát tổ chức là việc xem xét cơ cấu tổ chức và những chính sách, biện pháp quản lý đã ban hành có phù hợp với quá trình hoạt động hay chưa để tìm phương hướng khắc phục.

Kiểm soát tổ chức cần chú ý: Các quy định cụ thể, rõ ràng về trách nhiệm và quyền hạn giải quyết công việc ở mỗi bộ phận trong phạm vi nào; Không giao trách nhiệm chồng chéo và cùng chịu trách nhiệm; Phải có tính cân đối giữa quyền hạn và trách nhiệm

* Kiểm soát kế toán

Kiểm soát kế toán là hành động kiểm tra tính xác thực, đầy đủ, phê chuẩn đối với nghiệp vụ. Phê chuẩn có 2 loại:

- Phê chuẩn chung
- Phê chuẩn cụ thể

* Kiểm soát các yếu tố của hệ thống kế toán:

b. Kiểm soát các khoản chi

* Kiểm soát các khoản chi từ nguồn ngân sách nhà nước, chi từ nguồn quỹ BHXH

Trình tự kiểm soát các khoản chi từ nguồn ngân sách nhà nước và từ quỹ BHXH phải kết hợp kiểm soát giữa những quy định chính sách BHXH hoặc định mức chi với các thủ tục kiểm soát kế

toán kèm theo trong quá trình thực hiện nghiệp vụ.

* Kiểm soát chi quỹ khám chữa bệnh

Kiểm soát khoản chi quỹ khám chữa bệnh phải kết hợp với kiểm soát giữa những quy định chính sách BHYT, định mức chi với các thủ tục kiểm soát kế toán trong quá trình thực hiện nghiệp vụ.

* Kiểm soát chi quản lý bộ máy

Các khoản chi từ nguồn quản lý bộ máy dù thường xuyên hay không thường xuyên, thực hiện kiểm soát chủ yếu các chứng từ phát sinh, việc chấp hành các văn bản qui định của ngành và văn bản của nhà nước và nhất là qui chế chi nội bộ của ngành, thực hiện theo văn bản 1258 và 1259 của BHXH Việt Nam.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1

Trong chương 1, luận văn đã nêu tổng quát những vấn đề cơ bản về kiểm soát trong quản lý và các nguyên tắc, hoạt động kiểm soát trong đơn vị. Đồng thời hệ thống hóa những nội dung cơ bản về nội dung chi, nội dung kiểm soát chi, trình tự và thủ tục kiểm soát các khoản chi tại đơn vị.

Những cơ sở lý luận về kiểm soát chi trong chương 1 này là mục tiêu cho việc nghiên cứu thực trạng kiểm soát chi và hoàn thiện kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên nhằm đáp ứng yêu cầu đẩy mạnh việc đổi mới và nâng cao hiệu quả hoạt động của đơn vị hiện nay.

CHƯƠNG 2

THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT CHI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH PHÚ YÊN

2.1. KHÁI QUÁT CHUNG VỀ BHXH TỈNH PHÚ YÊN

2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển

BHXH tỉnh Phú Yên được thành lập theo Quyết định số 113/QĐ-TCCB ngày 4/8/1995 của Tổng Giám đốc BHXH Việt Nam là cơ quan trực thuộc BHXH Việt Nam, chịu sự quản lý trực tiếp, toàn diện của Tổng Giám đốc BHXH Việt Nam và chịu sự quản lý hành chính Nhà nước trên địa bàn tỉnh Phú Yên, có nhiệm vụ tổ chức thực hiện chế độ, chính sách của Đảng và Nhà nước về BHXH, BHYT, gồm: chế độ ốm đau - thai sản - nghỉ dưỡng sức, tai nạn lao động - bệnh nghề nghiệp, hưu trí, tử tuất, BHXH tự nguyện, bảo hiểm thất nghiệp, giải quyết các chế độ trợ cấp hưu trí, tử tuất 1 lần, mai táng phí và khám chữa bệnh BHYT... cho người lao động và nhân dân trên địa bàn tỉnh Phú Yên.

2.1.2. Chức năng, nhiệm vụ BHXH tỉnh Phú Yên

a. Chức năng của BHXH

b. Nhiệm vụ của BHXH

2.1.3. Đặc điểm tài chính của BHXH

Quỹ BHXH được hình từ nguồn thu BHXH và sự hỗ trợ của nhà nước, quỹ BHXH được quản lý thống nhất và sử dụng để chi trả các chế độ BHXH. Cơ quan BHXH có trách nhiệm quản lý sử dụng nguồn quỹ theo quy định, đồng thời có trách nhiệm thực hiện đầy đủ các chế độ BHXH cho đối tượng tham gia. Nhà nước có trách nhiệm kiểm tra, giám sát việc thực hiện chính sách BHXH theo đúng quy định của pháp luật.

2.2. HỆ THỐNG KIỂM SOÁT CỦA BHXH TỈNH PHÚ YÊN

2.2.1. Môi trường kiểm soát

a. Môi trường bên trong

b. Môi trường bên ngoài

2.2.2. Tổ chức công tác kế toán tại BHXH tỉnh Phú Yên

Hiện nay bộ máy kế toán của đơn vị được tổ chức theo mô hình vừa tập trung vừa phân tán, cụ thể như sau:

Bộ máy kế toán được hình thành ở cả cấp trên (Phòng kế toán cấp tỉnh) và ở một số đơn vị trực thuộc (kế toán ở đơn vị cấp huyện). Kế toán cấp huyện thực hiện hạch toán toàn bộ hoạt động ở đơn vị mình và định kì lập các báo cáo kế toán theo quy định gửi về phòng kế toán cấp tỉnh.

2.2.3. Thủ tục kiểm soát

a. Phân chia trách nhiệm

b. Kiểm soát vật chất

c. Kiểm tra độc lập

2.3. THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT CHI BHXH TỈNH PHÚ YÊN

2.3.1. Lập kế hoạch chi

a. Quy trình lập kế hoạch

Căn cứ số thực chi trả 9 tháng đầu năm và ước thực hiện 3 tháng cuối năm, đồng thời ước tăng, giảm đối tượng của năm sau ta sẽ ước được dự toán của năm sau, cụ thể cho từng nguồn: NSNN, quỹ BHXH, quỹ KCB và chi quản lý bộ máy.

b. Phê duyệt kế hoạch

c. Xác định kinh phí được quyết toán

Kết thúc năm tài chính, BHXH tỉnh căn cứ vào kết quả hoạt động trong năm về tình hình thu - chi, định mức chi phí và kế hoạch tài chính đã được phê duyệt để xác định kinh phí được BHXH Việt

Nam quyết toán.

2.3.2. Kiểm soát các khoản chi

a. Kiểm soát chi từ nguồn Ngân sách nhà nước và từ nguồn quỹ BHXH

** Chi trả lương hưu, trợ cấp BHXH hàng tháng*

Các đối tượng gồm: hưu viên chức, hưu quân đội, trợ cấp mất sức lao động, trợ cấp theo quyết định số 91, trợ cấp theo Quyết định số 613, trợ cấp tai nạn lao động-bệnh nghề nghiệp, trợ cấp tuất (định suất cơ bản và định suất nuôi dưỡng), chi phụ cấp khu vực hàng tháng, đóng BHYT cho người hưởng chế độ hàng tháng

** Trình tự và thủ tục kiểm soát:*

- Căn cứ vào danh sách chi trả do phòng chế độ chính sách BHXH tỉnh lập (mẫu 72a-HD) rà soát chữ ký của người lĩnh tiền, nếu nhận thay phải có giấy ủy quyền và được xã, phường xác nhận (Ủy quyền giữa vợ hoặc chồng thì thời gian được ủy quyền 12 tháng, các trường hợp khác thì thời gian được ủy quyền 6 tháng).

** Chi trả các chế độ BHXH một lần*

+ Trợ cấp thôi việc 1 lần (điều 54) theo luật BHXH: người lao động thôi việc đã đủ số năm công tác.

+ Trợ cấp thôi việc 1 lần (điều 55) theo luật BHXH: người lao động thôi việc nhưng chưa đủ số năm công tác để hưởng lương hưu.

+ Trợ cấp tuất 1 lần: đối với cán bộ hưu trí và người lao động tham gia BHXH qua đời. Cần giấy chứng tử và sổ BHXH và mẫu số 09A bảng tường trình của người thân.

+ Trợ cấp mai táng phí: đối với người lao động có ít nhất 5 năm đóng BHXH và người hưởng lương hưu sau khi chết được hưởng 10 tháng lương tối thiểu chung.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát

Căn cứ quyết định hưởng trợ cấp 1 lần theo điều 54, 55, suất 1 lần và mai táng phí đối chiếu với sổ BHXH về thời gian đóng có phù hợp hay không, kiểm tra từng năm có tính mức trượt giá đối với các trường hợp đóng BHXH được tính bằng tiền.

* Chi trả chế độ ốm đau, thai sản, nghỉ dưỡng sức

* Trình tự và thủ tục kiểm soát

Căn cứ thông báo C71-HD bộ phận kế toán lập (lấy dữ liệu từ phòng thu), kiểm tra được 2% quỹ lương trích để lại đơn vị và số tiền yêu cầu chi trả của đơn vị.

- Nếu 2% > số đề nghị của đơn vị thì đơn vị tự chi.

- Nếu 2% < số đề nghị của đơn vị thì BHXH sẽ chuyển trả phần chênh lệch còn lại cho đơn vị.

* Chi trợ cấp bảo hiểm thất nghiệp

Căn cứ khoản 2 điều 82 Luật BHXH người lao động tham gia bảo hiểm thất nghiệp từ 12 tháng trở lên thì được hưởng thất nghiệp.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát

Căn cứ quyết định của Sở LĐTB&XH, BHXH tính ra quyết định được hưởng trợ cấp thất nghiệp hàng tháng. Danh sách nhận trợ cấp được chi trả theo danh sách lương hưu và trợ cấp BHXH hàng tháng.

b. Chi quỹ khám chữa bệnh

* Chi tại cơ sở KCB

Vào đầu mỗi quý, cơ quan BHXH tạm ứng kinh phí cho cơ sở KCB tối thiểu bằng 80% chi phí KCB BHYT đã được thẩm định để quyết toán.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát:

+ Kiểm tra thẻ BHYT hoặc giấy tờ thay thế thẻ BHYT:

Kiểm tra hình thức thẻ, đảm bảo đúng thẻ BHYT do cơ quan BHXH phát hành; thẻ còn nguyên vẹn, không bị rách nát, không bị tẩy xóa, sửa chữa.

+ Kiểm tra giấy chuyển viện và các loại giấy tờ thay thế giấy chuyển viện (giấy hẹn tái khám, giấy đăng ký tạm trú, giấy công tác, quyết định cử đi học)

* Chi thanh toán trực tiếp:

Đối với các trường hợp: không xuất trình thẻ BHYT, thực hiện thủ tục muộn, vượt tuyến, trái tuyến chưa hưởng, cơ sở y tế không ký hợp đồng, khám, chữa bệnh ở nước ngoài, do tai nạn giao thông không vi phạm pháp luật, được xác nhận khi đã ra viện, đúng tuyến chưa hưởng do khách quan.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát:

- Xác định lý do chưa được hưởng hoặc hưởng chưa đầy đủ chế độ BHYT.

- Việc thực hiện các thủ tục KCB BHYT, tổng hợp thông tin, đối chiếu với quy định hiện hành để xác định người bệnh đi KCB đúng tuyến hay vượt tuyến, trái tuyến.

- Xác định chi phí KCB theo chế độ BHYT mà bệnh nhân chưa được hưởng tại cơ sở KCB.

- Kiểm tra chứng từ hóa đơn do cơ sở y tế cấp.

c. Kiểm soát chi quản lý bộ máy

* Chi lương cho cán bộ

Hiện tại tiền lương của BHXH được chia làm 2 phần:

- Tiền lương cơ bản: được tính theo hệ số lương cơ bản, phụ cấp chức vụ, phụ cấp trách nhiệm, phụ cấp độc hại phụ cấp cấp ủy do nhà nước quy định. Và được chấm công làm việc thực tế của tháng.

- Tiền lương tăng thêm

* Trình tự và thủ tục kiểm soát:

Chức năng tính lương và ghi chép: bộ phận kế toán căn cứ vào quy chế phân phối tiền lương, ngày công lao động và chất lương, khối lượng hoàn thành công việc của các cá nhân, thực hiện tính toán và lập bảng thanh toán lương.

* Chi công vụ phí:

+ Các khoản chi như công tác phí, hội họp, tiếp khách... thực hiện theo qui chế chi tiêu nội bộ hệ thống BHXH Việt Nam tại công văn số 1258/BHXH ngày 26 tháng 9 năm 2007 của BHXH Việt Nam.

* Trình tự kiểm soát

Chi phí thực hiện theo nhu cầu thực tế, khó kiểm soát mức sử dụng. Thủ tục phê duyệt chưa được thực hiện đúng trình tự. Người thực hiện mua cũng là người lập đề nghị phê duyệt nên có thể có hành vi gian lận.

* Kiểm soát các khoản chi không thường xuyên

- *Chi phí khấu hao TSCĐ:* hàng năm vào ngày cuối năm đơn vị tính khấu hao TSCĐ.

- Trình tự, thủ tục kiểm soát:

Kiểm soát sự tăng, giảm TSCĐ để trích khấu hao TSCĐ thông qua việc ghi chép phản ánh TSCĐ tăng giảm trên sổ sách kế toán, thẻ TSCĐ.

Kiểm soát việc TSCĐ ghi chép trên sổ sách và số tính trích khấu hao có đúng với thời gian trên hồ sơ, chứng từ hình thành TSCĐ hay không.

- Chi phí đầu tư xây dựng cơ bản

Đây là khoản chi phí chi không thường xuyên, khi có nhu

cầu xây dựng thì lập dự án trình lên BHXH VN phê duyệt và cấp kinh phí.

2.4. ĐÁNH GIÁ TỔNG QUÁT THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT CHI BHXH TỈNH PHÚ YÊN

Với thực trạng kiểm soát chi BHXH đã nêu trên, hiện tại đối với hoạt động chi trả các chế độ BHXH tại cơ quan BHXH tỉnh Phú Yên phải đối mặt với nhiều rủi ro.

- Kiểm soát quá trình chi trả lương hưu và trợ cấp BHXH hàng tháng

Chi trả lương hưu và trợ cấp BHXH hàng tháng bằng tiền mặt qua hệ thống bưu điện và chi trả với phạm vi rộng, trong khi đó lực lượng cán bộ kiểm soát quá trình chi trả này không có, chỉ kiểm tra tình hình chi trả có xảy ra hay không qua chữ ký của người hưởng chế độ trên giấy tờ. Do đó, việc kiểm tra này vẫn chưa xác định được đối tượng hưởng còn sống hay đã chết hoặc chi đúng, đủ cho đối tượng hay không? Chính vì sự quản lý lỏng lẻo này dễ xảy ra gian lận và việc chi trả qua thẻ ATM hiện nay chỉ thực hiện vài trường hợp.

- Kiểm soát chi trả chế độ ốm đau, thai sản, nghỉ dưỡng sức

Chưa giám sát được các đơn vị quá trình phát sinh ốm đau, thai sản, nghỉ dưỡng sức thể hiện qua mẫu C56, giấy khai sinh và có thực sự người lao động nghỉ vì không có khả năng làm việc.

- Kiểm soát chi trợ cấp 1 lần: kiểm soát việc chi trả của chế độ này chỉ dựa vào sổ BHXH nhưng có trường hợp đã hưởng chế độ một lần nhưng về báo mất sổ và làm lại sổ để tiếp tục hưởng nhưng cơ quan BHXH chưa kiểm soát được quá trình gian lận này và hiện nay trên cả nước có hơn 3.000 sổ trùng nhau.

- Kiểm soát chi BH thất nghiệp: kiểm soát chi trả chế độ bảo

hiếm thất nghiệp chỉ dựa vào quyết định của Sở LĐTB&XH nhưng không kiểm soát được đối tượng hưởng chế độ trong thời gian hưởng có thất nghiệp hay không? Có trường hợp đang đi làm hưởng lương còn được hưởng chế độ trợ cấp thất nghiệp hàng tháng.

- *Kiểm soát chi quỹ KCB:*

+ Phê duyệt giá dịch vụ không đúng theo quy định, chỉ định sử dụng thuốc không hợp lý, thanh toán trùng lặp

- *Kiểm soát chi quản lý bộ máy:* Các khoản chi chưa thật sự chặt chẽ dễ gian lận như khâu mua hàng hóa vật tư hay sửa chữa tài sản cố định.

* *Môi trường kiểm soát*

Việc bố trí nhân sự còn chông chéo, một cán bộ làm kiêm từ 1-2 công việc dễ gây lạm dụng và dẫn đến sai phạm. Việc thực hiện nghiệp vụ theo văn bản của ngành còn chậm dẫn đến kiểm soát không kịp thời.

* *Các hoạt động kiểm soát*

- Thực hiện nghiệp vụ thường giao cho cho một cá nhân thực hiện xuyên suốt từ đầu đến khi kết thúc nghiệp vụ và trong thời gian dài nên không khách quan, dễ bị lợi dụng để gian lận.

- Vì còn xem nhẹ hoạt động kiểm soát nên khi có nghiệp vụ phát sinh. Do đó khi thanh toán, thực hiện các thủ tục kiểm soát thường bị vướng mắc về thủ tục chưa đầy đủ, vẫn còn có nghiệp vụ thực hiện trước, phê duyệt sau.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Qua nghiên cứu, tìm hiểu môi trường kiểm soát đánh giá thực trạng công tác kiểm soát chi quỹ BHXH tại cơ quan BHXH chưa đạt hiệu quả tốt, các hoạt động kiểm soát còn bất cập, có nhiều kẽ hở dễ bị lợi dụng để gian lận, hiệu quả kiểm soát quản lý chưa

cáo. Với những nhận định trên và vận dụng cơ sở lý luận về hoạt động kiểm soát trong tổ chức, tác giả tiếp tục đề xuất một số giải pháp hoàn thiện kiểm soát chi quỹ BHXH tại cơ quan BHXH tỉnh Phú Yên nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động cũng như công tác quản lý tài chính của đơn vị BHXH.

CHƯƠNG 3

HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT CHI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH PHÚ YÊN

3.1. CĂN CỨ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT CHI BHXH TỈNH PHÚ YÊN

- Hoàn thiện môi trường kiểm soát: nâng cao quan điểm quản lý của các cấp lãnh đạo, phân định quyền hạn và trách nhiệm phải rõ ràng, cụ thể và hoàn thiện chính sách nhân sự.

- Hoàn thiện thông tin kế toán phục công tác kiểm soát chi: về bộ máy kế toán và hoàn thiện báo cáo phục vụ quản lý, kiểm soát.

- Việc chi trả lương hưu và trợ cấp thất nghiệp không chi trực tiếp cho đối tượng mà thông qua hệ thống tài khoản thẻ ATM và hợp đồng hệ thống Bưu điện quản lý đối tượng.

- Chi trả trợ cấp 1 lần bằng hình thức chuyển khoản không chi trả trực tiếp cho đối tượng.

- Chi trả các chế độ ốm đau, thai sản, nghỉ dưỡng sức chuyên trả qua thẻ ATM cho người lao động không tạm ứng 2% cho đơn vị sử dụng lao động.

- Chi trả trợ cấp thất nghiệp chi trực tiếp cho đối tượng và cần giấy xác nhận của địa phương đang thất nghiệp.

- Khoán định suất quỹ KCB cho cơ sở khám chữa bệnh không thực hiện thực thanh thực chi.

- Hoàn thiện hệ thống công nghệ thông tin để kết nối dữ liệu cho cả nước.

3.2. CÁC GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT CHI BHXH TỈNH PHÚ YÊN

3.2.1. Hoàn thiện môi trường kiểm soát

a. Quan điểm quản lý của các cấp lãnh đạo

- Ban lãnh đạo cần có sự thống nhất quan điểm chỉ đạo, nêu cao tinh thần trách nhiệm về công việc.

- Quán triệt tinh thần trách nhiệm đến với mỗi cán bộ, mỗi bộ phận làm việc cần có sự kiểm tra qua lại để quá trình kiểm soát chặt chẽ hơn.

- Thực hiện việc tổ chức, ban hành các quy định và thủ tục kiểm soát từ ban lãnh đạo đến nhân viên thông qua bộ phận kế toán.

b. Phân định quyền hạn và trách nhiệm

Quyền hạn, trách nhiệm của mỗi cá nhân hoặc bộ phận phải được phân định đúng với chức năng, nhiệm vụ được giao, không vượt quá phạm vi cho phép gây chông chéo và đùn đẩy công việc trong quá trình thực hiện, tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động kiểm soát lẫn nhau giữa các bộ phận.

c. Chính sách nhân sự

Ngoài các chính sách nhân sự như tuyển dụng, bố trí sắp xếp công việc đúng với khả năng, trình độ của mỗi cá nhân. Để bố trí, sắp xếp cán bộ đúng với khả năng, trình độ của mỗi người.

3.2.2. Hoàn thiện thông tin kế toán phục vụ công tác kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên

a. Tổ chức bộ máy kế toán

Việc thực hiện kiểm tra, kiểm soát trong nội bộ đơn vị có vai trò quan trọng. Do đó, bộ máy kế toán phải được bố trí một cách hợp lý, phù hợp với đặc điểm của đơn vị, tạo được sự kiểm soát lẫn nhau trong nội bộ kế toán và với các bộ phận khác trong cùng đơn vị. Thực hiện triệt để việc không bố trí nhân viên làm công tác kế toán kiêm giải quyết chế độ chính sách.

b. Hoàn thiện báo cáo phục vụ quản lý, kiểm soát

Bổ sung thêm các báo cáo theo quý, theo dõi sử dụng chi phí

giữa thực tế và kế hoạch đã lập, phản ánh sự tăng giảm của chi phí, xác định nguyên nhân biến động để có biện pháp xử lý kịp thời.

3.2.3. Hoàn thiện kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên

a. Hoàn thiện kiểm soát chi từ nguồn NSNN, quỹ BHXH

Chi trả lương hưu, trợ cấp BHXH hàng tháng, chế độ trợ cấp 1 lần và chế độ ốm đau, thai sản, nghỉ dưỡng sức

Chi trả qua hệ thống tài khoản thẻ ATM là khả thi và an toàn nhất

**** Trình tự và thủ tục kiểm soát chi trả lương hưu và trợ cấp BHXH***

+Kiểm tra danh sách (Mẫu C72) do bộ phận chính sách BHXH tỉnh lập có trùng khớp tên và số tài khoản của đối tượng hưởng lương hưu hàng tháng trên UNC do BHXH huyện lập.

+Kiểm tra đơn đề nghị của người lao động có ghi đầy đủ thông tin và tài khoản thẻ ATM.

+ Kiểm tra hồ sơ gồm giấy đề nghị thanh toán có ghi số tài khoản và chứng minh nhân dân, đối chiếu với chứng minh nhân dân thực tế và kiểm tra UNC chuyên tiền có đúng tên và số tài khoản của người lao động đề nghị hưởng trợ cấp 1 lần.

**** Chi trả BH thất nghiệp hàng tháng***

Người lao động nghỉ việc được hưởng chế độ hàng tháng và được chi trả qua danh sách lương hưu và trợ cấp BHXH hàng tháng.

**** Trình tự và thủ tục kiểm soát***

Kiểm tra danh sách C72-HD và chữ ký của người nhận có khớp với đơn đề nghị hưởng trợ cấp thất nghiệp hàng tháng không.

b. Hoàn thiện kiểm soát chi quỹ KCB

**** Tại cơ sở khám chữa bệnh:***

- Thực hiện phương thức khoán định suất cho cơ sở KCB là giải pháp tốt nhất trong giai đoạn hiện nay.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát

Kiểm tra trên hồ sơ bệnh án có đúng theo qui định của BHXH và các chứng từ hợp lệ.

c. Hoàn thiện kiểm soát chi quản lý bộ máy

* Kiểm soát chi tiền lương cho CBCC

Thực tế hiện nay việc chi lương cho CBCC không đảm bảo đời sống, để khuyến khích các cá nhân nỗ lực trong công việc. Đề xuất khoán lương theo công việc. Có như vậy mới thực sự kích thích người lao động nỗ lực hơn và có tinh thần trách nhiệm hơn trong công việc.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát chi trả tiền lương cho CCBC:

+ Kiểm tra bảng chấm công và thành tích trong tháng đạt được để đánh giá chi trả lương cho CBCC.

* Kiểm soát chi phí công vụ:

Các khoản chi này chủ yếu là các khoản chi văn phòng phẩm, vật tư, công cụ dụng cụ, xăng dầu, cước phí thông tin liên lạc, công tác phí, tiếp khách.... Đây là khoản chi khá lớn của đơn vị, do vậy vẫn thực hiện tiết kiệm triệt để.

* Trình tự và thủ tục kiểm soát

+ Về chi phí mua vật tư, văn phòng phẩm: định kỳ hàng quý các bộ phận có nhu cầu mua làm đề xuất gửi lên bộ phận hành chính để tổng hợp, xem xét những nhu cầu cần thiết và tổng hợp trình lên lãnh đạo phê duyệt.

+ Khi mua hàng về nhập kho và các bộ phận nhận hàng thì làm giấy xuất kho. Và bộ phận hành chính có nhiệm vụ lấy hóa đơn gửi lên phòng kế toán để chuyển tiền và đồng thời kiểm tra số lượng hàng nhập và xuất có đúng với thực tế và phải có chữ ký giao nhận đầy đủ thể hiện trên chứng từ.

+ Các khoản chi điện, nước, điện thoại,... cần chi tiêu tiết kiệm qua việc giám sát của phòng kế toán sau khi nhận hóa đơn chi trả.

* Kiểm soát chi phí về tài sản trong quá trình sử dụng

- *Chi phí khấu hao TSCĐ*: kiểm soát tính đúng, tính đủ chi phí, việc thực hiện các văn bản quy định của Nhà nước, đảm bảo chặt chẽ về chứng từ.

* Kiểm soát chi phí đầu tư xây dựng cơ bản

Quy trình kiểm soát chi phí đầu tư xây dựng cơ bản đã thực hiện chặt chẽ ngay từ đầu nhằm đảm bảo hiệu quả quản lý bốn đầu tư. Tuy nhiên để khắc phục những hạn chế đã nêu ở phần thực trạng cần phải thực hiện một số vấn đề sau:

+ Cử cán bộ phụ trách về đầu tư xây dựng cơ bản và cán bộ kế toán tham gia những khóa học về đấu thầu, công tác xây dựng cơ bản để nâng cao trình độ chuyên môn, đồng thời thường xuyên cập nhật thông tin phục vụ cho công tác này.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

Với những giải pháp nêu trong chương 3 về cơ bản đã đáp ứng các mục tiêu đề ra ban đầu của luận văn. Nhưng để các giải pháp hoàn thiện này được áp dụng trên thực tế thì cần rất nhiều yếu tố: sự nhận thức và quan điểm quản lý của lãnh đạo, sự hỗ trợ của BHXH Việt Nam, cần hệ thống hóa CNTT trên toàn quốc để kết nối dữ liệu tránh những trường hợp gian lận. Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan ban ngành có liên quan, các văn bản chỉ đạo về công tác chuyên môn cho chặt chẽ, đưa ra qui chế chi tiêu nội bộ phù hợp với điều kiện kinh tế hiện nay thì mới tạo điều kiện thuận lợi cho việc kiểm soát của đơn vị, mang lại hiệu quả quản lý hữu hiệu.

KẾT LUẬN

Với yêu cầu đổi mới trong công tác quản lý và nâng cao hiệu quả hoạt động của các đơn vị trực thuộc BHXH Việt Nam, yêu cầu đặt ra đối với BHXH tỉnh Phú Yên là phải bảo đảm thực hiện chi trả có hiệu quả, tạo sự chủ động về tài chính, giảm tối đa sự bao cấp của đơn vị chủ quản. Do đó, sự cần thiết trong công tác quản lý là phải có sự kiểm soát trên các lĩnh vực hoạt động, trong đó công tác kiểm soát chi là rất quan trọng trong quản lý tài chính. Với mục tiêu đã đặt ra của đề tài nghiên cứu, luận văn đã thực hiện được những nội dung sau:

Tổng hợp những vấn đề về lý luận cơ bản về kiểm soát nói chung và kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên nói riêng.

Nghiên cứu và phân tích thực trạng kiểm soát chi BHXH tỉnh Phú Yên từ môi trường kiểm soát, quy trình lập kế hoạch và hoạt động kiểm soát chi trong quá trình hoạt động của đơn vị. Luận văn đã đánh giá được những hạn chế của thực trạng và từ đó đưa ra được những đề xuất giải pháp và hoàn thiện được các giải pháp đó đã đề ra nhằm đảm bảo cho công tác quản lý và kiểm soát chặt chẽ và hiệu quả hơn.

Trong thời gian đến BHXH tỉnh Phú Yên tiếp tục thực hiện đầy mạnh công tác kiểm tra, kiểm soát trong đơn vị nhằm tăng cường công tác quản lý hiệu quả hoạt động của đơn vị. Luôn thiết lập và không ngừng hoàn thiện hệ thống kiểm soát nội bộ của đơn vị BHXH tỉnh Phú Yên.